

Kult bieleho pláštá a civilizácia strachu

Branislav Michalka

16. decembra 2021 ✚ Spoločnosť

Zdroj: Flickr

Kult bieleho pláštá, čiže zbožňovanie a fetišizácia vedeckých pracovníkov z odboru „medecíny“, sa začala približne v polovici 19. storočia. Vtedy sa dostavili prvé úspechy v oblasti lekárskej vedy, ktoré dokázali na masovom základe potláčať ochorenia, dovtedy považované za bežnú súčasť života. Tieto úspechy postupne transformovali ľudské vnímanie chorôb, dĺžky života a nakoniec aj smrti. Z choroby, ako bežnej súčasti života, ako dôsledku dedičného hriechu a porušenia ľudského tela, sa stala výnimočná udalosť. Niečo, čo podľa moderného kánonu, vlastne k ľudskému životu ani nepatrí.

Lekárska veda zredukovala výrazne počet detí zomierajúcich pri pôrode, alebo krátko po ňom, zredukovala detskú úmrtnosť a predĺžila ľudský život. Ľudia v staršom veku sa tešili zo zdravia v takom počte, ktorý bol predtým nemysliteľný. Už aj preto, lebo ochorieť v minulosti často znamenalo zomrieť. Aj jednoduché fraktúry sa v stredoveku končili smrťou; zápal a otrava krvi neboli nikdy ďaleko. Zostali skutočne len tí najodolnejší. V 19. storočí to však už tak nebolo a zásluhu na tom mala lekárska veda.

Tieto úspechy lekárskej vedy, spojené s osvietenským odmietnutím kresťanstva, otriasli tisícročnými predstavami o stabilnom údele človeka na Zemi. Svet prestal byť slzavým údolím a pokiaľ ním ešte stále bol, všetci začali veriť, že sa to musí a aj dá zmeniť. Pred ľudstvom sa otvorila nová, krajne optimistická vízia budúcnosti, v ktorej bude človek oslobodený spod jarma telesných neduhov a vlastne až potom dosiahne svoju reálnu, čiže plne zdravú podobu.

Nie je ťažké rozpoznať za týmto očakávaním sekularizovanú a z Neba na Zem znesenú kresťanskú ideu osláveného ľudského tela, ktoré bude ľuďom dané v deň Posledného Súdu. Ten bol však moderným ľudstvom odložený do starého ideologického železa, ako tmársky prežitok a „oslávené telo“ sa malo dostaviť ku každému už tu na zemi, a to pomocou lekárskej vedy.

Niet sa teda prečo čudovať, že reprezentanti tejto vedy, od ktorých sa toľko očakávalo a stále očakáva, začali požívať medzi ľuďmi vážnosť, ktorá bola v minulosti vyhradená divotvorcom a začali v podstate plniť určitú náhradnú úlohu, miesto stále menej váženého klerického stavu. Stav lekársky nielenže konal viditeľné

„zázraky“ pred očami ľudí, ale v osobách svojich psychológov a psychoanalytikov, vstupoval ľuďom do duše, suploval dušpastierov a aj reguloval svedomie. Vznikol tak kult bieleho pláštá, ako aj vedeckej odbornosti riadiacej ľudskú spoločnosť vo všeobecnosti.

Tento kult sa v 20. storočí, napriek častým fatálnym morálnym zlyhaniam, ktoré jasne ukazovali, že aj synovia vedy sú len obyčajní hriešnici ako my všetci, nezmenšoval, ale práve naopak a závislosť ľudí na tomto kulte narastala.

Je zrejmé prečo. Stratiac zmysel svojej existencie v posmrtnom živote, uplo sa ľudstvo na to, čo mu zostalo, na život pozemský. Ten mu však vedel predĺžiť, vylepšiť a uľahčiť len jeden druh ľudskej bytosti – šaman v bielom plášti, pán doktor. Preto sa úcta k nemu stupňovala a jeho život bol prezentovaný, často v rozpore s realitou, ako život humanistického misionára, chápujúceho a obetavého, morálne nepoškvrneného a svietiaceho ako maják útechy a nádeje pri rozbúrenom mori života.

Od 60. rokov 20. storočia začali hromadne vznikať filmy a seriály, ktoré utvrdzovali masy v tomto obraze. Či už to boli neustále vtipkujúci skvelí chlapci zo seriálu M*A*S*H, personál nemocnice v seriáli Chicago Hope, či náš socialistický variant v podobe hyperseriózneho doktora Sovu z Nemocnice na okraji mesta a jeho do roztrhania tela pracujúceho tímu, alebo z novších spomeňme doktora Housea, doktorku Quinnovú a tak ďalej, výpočet by nebral konca. Miliómy ľudí s nadšením sledujú, ako sa v týchto medicínskych eposoch riešia neustále choroby, choroby a zase choroby.

Zdroj: Pixabay

A nikoho to nenudí, nikoho to neomrzí. Je to totiž téma, ktorou žije väčšina populácie. Tá rezignovala na posmrtný život a neustále si musí preto klásť otázku ohľadom toho, čo by sa mohlo stať hrozbou pre jej pozemské prebývanie. A samozrejme aj otázku, kto a ako kvalitne dokáže túto hrozbu odstrániť. Preto chcú vedieť a vidieť, najlepšie každodenne, že garanti predlžovania a uchovania ich pozemského života sú tu, bdejú nad nimi, nespia a neustále premýšľajú ako ich budú liečiť, prípadne im omladzovať pleť, vyrábať nové prsia a zadky, odstraňovať nedostatky a bojovať proti smrti.

Táto totálna mentálna závislosť moderného človeka na lekároch, farmaceutickom priemysle a medicíne a ich „zázrakoch“, sa dá prelomiť len vtedy, keď sa človek obráti ohľadom svojho života, na vyššie stojaceho protektora, ktorým je Boh Všemohúci. Ten môže človeka vziať pod svoju ochranu a povedať mu: „*Neblázni,*

prach si a v prach sa obrátiš. Prestaň tak krčovito utekať pred smrťou, ale sa radšej na ňu dobre priprav. Príde, či chceš alebo nechceš. Žiadni lekári ťa nakoniec pred ňou neochránia, aj oni ležia na cintorínoch.“ Zároveň mu vloží do srdca vieru a nádej v plnosť posmrtného života, ktorý prevyšuje život pozemský. Pod zorným uhlom tejto perspektívy uvidí lekársku vedu v jej skutočnej podobe: ako jeden z možných pomocných nástrojov na zmiernenie ľudského údely, a nie ako zázračnú osvietenskú cestu k transformácii človeka a jeho pozemskej renovácii.

Problém je, že na to, aby sa mohol človek uchádzať o toto Božie protektorstvo, musel by poslúchať Jeho prikázania. A to sa modernému človeku rozhodne príliš nechce. Takže, v duchu hesla: „Lepší vrabec v hrsti, ako holub na streche“, spoľahne sa predsa len na tých lekárov. Oni to už nejako vyriešia.

Dôsledkom tejto závislosti sú dva javy: vplyv lekárskej vedy na všetky oblasti života spoločnosti a strach.

O totálnom vplyve medicínskych tém na chod spoločnosti už po posledných dvoch rokoch nemusíme pochybovať. A strach, ten tiež nemusíme hľadať niekde po kútoch: ten sa tu rozvaľuje okolo nás a je taký hustý, žeby sa dal krájať. Pritom celá európska civilizácia dobre vie, ako sa zaháňa tento strach, pretože to tak robila dvetisíc rokov, keď sa modlila: „*Bud' vôľa Tvoja, ako v Nebi tak i na Zemi...*“

Preto je takmer neuveriteľné, že kvôli ochoreniu, ktoré v porovnaní s pandémiami minulosti nespĺňa ani základné kritéria, čo do počtu obetí, sa všetky sféry života spoločnosti obrátili naruby. Táto moc lekárskej vedy nad spoločnosťou je však úmerná stavu, v akom sa ľudstvo ocitlo – jeho strachu zo smrti a chorôb.

A tu dochádzame k najväčšiemu paradoxu: čím väčšia je schopnosť lekárskej vedy liečiť, tým viac narastá u ľudí strach zo smrti a chorôb. Namiesto spokojnosti, že sa podarilo toľko vylepšiť, prichádza strach, za ktorým sa skrýva otázka: Ako to, že sa ešte vôbec nejaké choroby vyskytujú? Ako to, že ešte vôbec niekto zomiera? Za touto ustráchanou atmosférou sa už črtajú ďalšie otázky symbolizujúce hlúposť modernej doby a ktoré s rozhorčením vznášajú niečo ako nárok na „právo nezomrieť“.

Vznikla tu masa, pre ktorú sa predĺženie pozemského života, čo i len o jeden deň, stáva hodnotou prevyšujúcou všetky hodnoty svetské aj nebeské. A tí, čo sa odvážia spochybníť tento ich nárok, sú označení za nepriateľov spoločnosti a ľudstva, odporných vyvrheľov, ktorých odsudzuje dokonca samotná Cirkev.

To je primeraná báza, na ktorej sa už dá vystavať nová forma totality. Symbióza ľudského strachu a pozemskej vedeckej moci, od ktorej závisí ľudské, pozemské šťastie. Lepšia kombinácia ani nemohla byť vynájdená. Všetky ostatné sú nútené pracovať aspoň s nejakou, aj keď úbohousťou, sformulovanou ideológiou, ktorá sa dá racionálne uchopiť, táto totalita sa však môže spoľahnúť na jeden z najsilnejších ľudských pudov, na strach. Ten sa ďalej šíri, podporovaný svetskou aj duchovnou mocou, získava čoraz viac veriacich a s nimi rastie aj kult bieleho plášťa, ktorý má zachrániť svet.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/kult-bieleho-plasta-a-civilizacia-strachu/>